

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2014

Mária Kobelová

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

MIKRO / MAKRO

SÉRIE ŠPERKŮ „EPI“ NA TĚLO

Mária Kobelová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design

Studijní obor Design kovu a šperku

Bakalářská práce

MIKRO / MAKRO

SÉRIE ŠPERKŮ „EPI“ NA TĚLO

Mária Kobelová

Vedoucí práce: Doc. Petr Vogel, M. A.

Katedra Designu

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

Podpis autora

OBSAH

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
1.1 Technologie a studium	1
1.2 Šperk na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara	1
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	4
2.1 Epilepsie	4
2.2 První pomoc při záchvatu	5
3. CÍL PRÁCE	7
4. PROCES PŘÍPRAVY	8
4.1 Příprava	8
5. PROCES TVORBY	9
6. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	10
6.1 Vrtání	10
6.2 Řezání a pilování	10
6.3 Smirkování	11
6.4 Tmelení, barvení	11
6.5 Motorek	11
7. POPIS DÍLA	12
8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	13
9. SILNÉ STRÁNKY	14
10. SLABÉ STRÁNKY	15
11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	16
a) Knižní a periodická literatura	16
b) Internetové zdroje	16
11. RESUMÉ	18
12. SEZNAM PŘÍLOH	20

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Moja špecializácia v šperku sa prejavila pri nástupe na Strednú školu úžitkového výtvarníctva v Kremnici, kde som mala možnosť sa po dobu štyroch rokov v praxi zoznámiť so základnými a pokročilejšími technikami šperku, ktoré rozvíjam v mojej doterajšej tvorbe. S nástupom na Fakultu designu a umění Ladislava Sutnara sa postupom času začal môj prístup k šperku meniť.

1.1 Technologie a studium

Počas štúdia na Strednej škole úžitkového výtvarníctva v Kremnici, som po prvýkrát spájkovala a svoju tvorbu materiálovo zameriavala na kov, najčastejšie mosadz. Venovali sme sa hlavne tvorbe starších techník, ktoré sa momentálne v priemysle objavujú často ako strojové výrobky. Vďaka technológii som sa naučila väčšej samostatnosti, ktorú som mohla využiť k vytváraniu ďalších prác na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara. V tvorbe a učení sa nových technológií som pokročila vo využívaní modernejších materiálov.

1.2 Šperk na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara

Počas štúdia som od druhého ročníka svoju tvorbu v Klauzúrnych prácach zameriavala na výrobky inšpirované myšlienkovo blízke mne samej a mojej rodine či zážitky, s ktorými mám osobnú skúsenosť.

Začiatkom druhého ročníka zimného semestra, nám bola určená téma Klauzúrnej práce „talizman a amulet“. Talizmany a amulety sú súčasťou nášho života, no pre každého majú iný význam. Vybrala som amulet, ktorý je považovaný za predmet obdarovaný tajomstvom, magickými silami a má schopnosť chrániť. Amulet je univerzálny, čo znamená, že jeho pôsobenie sa neobmedzuje len na jednu osobu.¹ V mojej práci som sa nechala inšpirovať myšlienkou „Viera človeka v čokoľvek pozitívne nám môže pomôcť prekonávať prekážky a rýchlejšie sa vyrovnáť so sklamaním“. Darované alebo zdedené predmety majú v sebe niečo tajomné. Ich hodnotu, no nie tú peňažnú, zvyšuje predovšetkým osobný vzťah

¹ darkness6 [online]. [cit. 23. 3. 2014]. <<http://darkness6.blog.cz/0605/p-vod-amuletov>>.

pôvodného a následne nového majiteľa k nim.² Vyrobila som dva kusy amuletu, ktoré tvoria jeden. Sú to amulety, s dedičstvom po mojom ocinovi pre mňa a maminu. Vo výrobe som zostala stále verná kovu. Dve duté polguličky, ktoré tvoria guľu jedna je strieborná a druhá zlatá. Vnútro vyplňa plexisklo trikrát navrstvené na sebe, kvôli dobrému uchyteniu známky. Poštové známky som volila podľa seba, pre mňa sú dedičstvo preto som volila náhodne výber vo fotoalbeume, nebolo pripísané, ktorá má najväčšiu hodnotu pre neho, tá hodnota bola zbieranie známok. Vrchol oboch polguličiek tvoria dve zväčšovacie sklíčka. Pri držaní polguličky v ruke a namierením na svetlo je veľmi dobre viditeľná poštová známka. Umiestnila som ich každý samostatne na vankúš, ktorý je ušitý z bielej koženky a sú naplnené perím, slúžia ako podstavec a zároveň etue na amulet.

V letnom semestri nám bola určená téma „svetlo a tieň“. Našou úlohou bola individuálna reflexia a realizácia zadania na danú tému. Šperky „Brošne Trasy“ vznikli po dlhom premýšľaní a hľadaní cesty do priestoru. Myšlienково je to blízke mne samej a vyjadrujem to v mojej druhej práci. Je to súhrn mojich trás, ktoré sa stále opakovali a opakujú. Vyrobila som sadu deviatich brošní, v ktorých každá jedna znázorňuje trasu z bodu A do bodu B. Brošne sú v rôznych veľkostiach rozdelené do troch skupín podľa dĺžky trasy 5, 50, 500 km. V tejto práci som po prvýkrát použila iný materiál ako kov a to polyuretán. Zvolila som bielu a šedú kombináciu farieb, ktoré majú hneď na pohľad jasnú symboliku dobra a zla, svetla a tieňa. Sponu na uchytenie som vyrobila z nerezovej ocele kvôli dobrej tvrdosti.

Poslednou prácou tretieho ročníka zimného semestra bolo zadanie semestrálnej práce „Zdalo sa mi“. Sen má svoju vlastnú reč hovorí symbolmi.³ Od narodenia bolo pre mňa časté striedanie domovov, dôvodom bolo, že som nemohla bývať s rodičmi. Často som spávala u starkej, tety, neskôr to už boli internáty, byty a u priateľa. Práve to ranné zobúdzanie, ten moment keď otvárate oči, pohľad na

² Lukušová, Lucia. Nový Čas pre Ženy [online]. [cit. 23. 3. 2014]. <<http://casprezeny.azet.sk/clanok/96322/sila-amuletov-vyberte-si-toho-spravneho-ochrancu.html>>.

³ THALES MILESIUS, ed., ANAXIMANDROS Z MILÉTU, ed. a HÉRAKLEITOS Z EFESU, ed. *Snář: egyptsko-persko-chaldejský obrázkový a nejnovější světový snář: tajemství čísel, planetář, planetoskop, obrázkový snář*. 1. vyd. Praha: S & M, 1990. 206 s. ISBN 80-900096-0-3.

miestnosť, kde sa vám zobrazí prázdnota, očný klam a do minúty zaostříte a uvedomíte si, že ste úplne niekde inde, kde ste v skutočnosti túžili byť, a že sa vám to všetko len zdalo. Vo všetkom ma sprevádzala stolička. Tá sa nachádzala vždy v mojej blízkosti a má pre mňa veľký význam. Často sa mi stávalo, že som padala z postele, preto má pre mňa ochrannú funkciu. Zvolila som ju v tejto práci ako symbol môjho domova. Materiálovo som pokračovala v kombinácii kovu (paknong) a polyuretánu. Konečným výsledkom práce bolo šesť zobrazení rôznych stoličiek symbolizujúcich druh domova, ktoré som poukladala vedľa seba do etue.

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Témou mojej bakalárskej práce je MIKRO / MAKRO. S voľbou myšlienky som zo začiatku nemala problém. Snažila som sa nájsť niečo, čo by sedelo mne samej a s čím by som ja sama mala skúsenosť alebo bola toho súčasťou. To, že je to bakalárska práca, tak takú veľkú by to potrebovalo myšlienku. K celkovej myšlienke som sa dopracovala skúsenosťou zo života, ktorý ma natoľko zasiahol, a stal sa hlavnou myšlienkou mojej bakalárskej práce. To, že som tu na svete a mám možnosť študovať čo ma baví, za všetko ďakujem práve môjmu ocinovi. Ocino mal ako malý nehodu. Pri páde z bicykla si udrel hlavu, čo mu spôsobilo natrvalo chorobu epilepsiu, ktorej sa nemohol zbaviť a stala sa súčasťou jeho každodenného života. V detskom veku som to nechápala, nevedela som čo mám pri epileptickom záchvate ako prvé spraviť. Na verejnosti to bolo ešte horšie. Prístup laickej verejnosti k chorému človeku pri takomto záchvate bol príšerný. Vo veku päťdesiat rokov, keď ja som mala sedemnásť, pri epileptickom záchvate spadol a udrel si hlavu, čo mu spôsobilo krvácanie do mozgu. Okamžite bol prevezený do nemocnice v Martine, kde bol mesiac v kóme. Doktori sa snažili, ale márne.

2.1 Epilepsie

Práve epilepsia sa stala celkovou myšlienkou mojej bakalárskej práce z dôvodov hore uvedených. Epilepsia alebo zrádnik je najčastejšie vážne chronické ochorenie, ktoré sa vytvára v mozgu. Príčin je veľké množstvo: nádory, úraz mozgu s jeho poškodením a následnou jazvou, rôzne metabolické a vývojové poruchy a podobne.⁴ Neustále vznikajú z niečoho malého v oblasti mozgu a prejavujú sa vo veľkom opakovaným výskytom epileptických záchvatov, ktoré sú vyvolané abnormálnym signálovým „výbojom“ v mozgovej kôre. Aj keď si väčšina z nás predstaví jednu chorobu, v skutočnosti existuje niekoľko rôznych typov epilepsií, ktoré sa líšia príčinou, prejavmi, priebehom, a tým pádom sa aj odlišne liečia.

⁴ wikipedia.org, Epilepsia [online]. [cit. 23. 3. 2014]. <<http://sk.wikipedia.org/wiki/Epilepsia>>.

Spoločný majú spontánny vznik epileptických záchvatov. Epilepsiou trpí asi 1 % obyvateľstva, teda jeden človek zo 100. Epileptický záchvat sa však môže počas života objaviť aj u ľudí, ktorí túto diagnózu nemajú. Podľa odhadov postihne záchvat aspoň raz v živote 5% ľudí (podľa niektorých zdrojov dokonca až 10 %), obyčajne ako dôsledok extrémnej situácie (úraz, nedostatok spánku, extrémne psychické vyčerpanie a pod.). Epileptické záchvaty úzko súvisia so štruktúrou ľudského mozgu a funkciou niektorých jeho častí.

Zjednodušené môžeme povedať, že príznaky pred alebo počas záchvatu závisia od toho, v ktorej časti mozgu sa abnormálna aktivita objaví. Ak vznikne v oblasti záhlavného laloku, môžu sa objaviť záblesky alebo iné zrkové vnemy, v oblasti temenného laloku pocity brnenia, aktivita v oblasti čelového laloku vyvoláva záškľby končatín. Epileptické záchvaty sa môžu prejavovať v akomkoľvek čase počas dňa alebo noci. Niektoré typy epilepsie sú dokonca typické záchvatmi najmä počas spánku, keďže mozog vtedy pracuje zvláštnym spôsobom. Určité typy záchvatov je možné potlačiť špecifickými antiepileptickými liekmi, niektoré je možné odstrániť chirurgickou cestou. Rôzne typy záchvatov môžu postupom času, pokiaľ sa opakujú, viesť k neurologickým zmenám. Niekedy tieto zmeny nespôsobujú žiadne ťažkosti, inokedy môžu spôsobiť napríklad pomalší vývoj psychomotoriky u dieťaťa, no vážne následky, ktoré by spôsobovali fyzický či psychologický hendikep, sa objavujú len zriedka.⁵

2.2 První pomoc při záchvatu

Keď sa ocitneme zoči-voči situácii, v ktorej má iný človek zdravotný problém, mnohí podľahneme strachu a radšej nezasiahneme. Dúfame, že pomôže niekto iný alebo to človeka jednoducho „prejde“. No aj keď sa to stáva veľmi zriedka, bez našej pomoci môže pacient pri epileptickom záchvate aj zomrieť - najčastejšie v dôsledku úrazu, pádu, hrozí mu udusenie, a pod. Opakované záchvaty (tzv. status epilepticus) môžu spôsobiť úplné vyčerpanie organizmu a následnú smrť, preto je

⁵ Zivotsepilepsiou, epileptické záchvaty [online]. [cit. 23. 3. 2014]. wikipedia.org, Epilepsia [online]. [cit. 23. 3. 2014]. <<http://sk.wikipedia.org/wiki/Epilepsia>>. <<http://www.zivotsepilepsiou.sk/stranka-8-epilepticke-zachvaty.html>>

nutné okamžite zabezpečiť urgentnú a intenzívnu lekársku starostlivosť.⁶ Treba zachovať pokoj, rozvahu a konať racionálne. Položiť pacienta na bok, aby mu nezapadol jazyk, a aby nevdýchol sliny. Ak je však polohovanie pacienta počas kŕčov príliš ťažké, nepoužívame pri jeho ukladaní do optimálnej polohy násilie. Pod pacienta treba položiť niečo mäkké a uvoľniť mu oblečenie - najmä okolo krku. Zároveň je treba odstrániť z dosahu všetky predmety, o ktoré by sa mohol zraniť. Pozor na radiátor, schody, ostré predmety, oheň, a pod. Pacientom nehýbeme, ak to nie je bezpodmienečne nutné, nesnažíme sa ho obmedzovať v pohybe, nedávame mu nič do úst, ani sa nesnažíme prichytiť mu jazyk. Nesnažíme sa dávať pacientovi nič na pitie ani na jedenie, kým sa nepreberie z bezvedomia. Ak pacientovi v polohe na chrbte zapadne jazyk (napr. ak ho nedokážeme obrátiť na bok), zakloníme mu hlavu a snažíme sa predsunúť dolnú čeľusť.

⁶ epiklub. [online]. [cit. 23. 3. 2014]. < <http://www.epiklub.sk/stranka-53-prva-pomoc-pri-epilepticom-zachvate.html>>

3. CÍL PRÁCE

Moju prácu tvorí viacej cieľov. V tvorbe sa snažím, sama vyrovnáť zážitkom zo života. Bojovať výrobkom k odstráneniu hanblivosti za diagnózu epilepsie, zároveň proti znevýhodneniu a poukázať na ľudí trpiacich chorobou, ktorú sa snažím dostať informatívne do podvedomia laickej verejnosti. Ako vyhlásil Najvyšší súd USA v jednom zo svojich rozhodnutí, „strach okolia je príčinou diskriminácie omnoho častejšie, ako samotný hendikep, ktorým ľudia s epilepsiou trpia“.

Epilepsia znamená viac než záchvaty, a to si verejnosť neuvedomuje. Stigmy v epilepsii spôsobujú diskrimináciu, nerovnosť, sociálnu izoláciu a problémy v zamestnaní. Epileptikov sprevádzajú mnohé ťažkosti, mýty a predsudky. Majú problémy pri vzdelávaní, hľadaní zamestnania, nadväzovaní vzťahov. Podarilo sa mi skúsenosťou zo života uvedomiť, že ľuďom postihnutým touto chorobou nemám možnosť nejakým spôsobom pomôcť a uzdraviť.

Väčšina odborníkov na epilepsiu je presvedčená, že pacienti môžu podávať rovnaké pracovné výkony ako zdraví ľudia, je medzi nimi vyššia nezamestnanosť a často sú nútení vykonávať povolanie, ktoré nezodpovedá ich kvalifikácii a skúsenostiam. Mnoho epileptikov má skúsenosť, že potenciálny zamestnávateľ považuje ich ochorenie za príťaž a znevýhodňuje ich oproti iným uchádzačom, veľmi výrazne. Častým mýtom pri záchvate je, že sa musí epileptikovi vložiť niečo tvrdé medzi zuby, aby si neprehrýzol jazyk. Takýmto zásahom môžeme epileptikovi zablokovať dýchacie cesty, okrem toho si tým môže vážne poškodiť zuby. Nesnažme sa mu nič vkladať počas záchvatu do úst, ani mu vyťahovať jazyk.⁷

⁷epiklub. [online]. [cit. 30. 3. 2014] < <http://www.epiklub.sk/stranka-47-myty-a-fakty-o-epilepsii.html> >

4. PROCES PŘÍPRAVY

Pri tvorbe bakalárskej práce bolo najdôležitejšie nahliadnuť do hĺbky problematiky epilepsie. Zaoberala som sa hľadaním a zisťovaním nových informácií, skupín, združení. Najdôležitejšie bolo uvedomiť si, čo je v mojom úmysle prácou vyjadriť a akým neodplašujúcim spôsobom ju zhmotniť.

4.1 Příprava

Pri hľadaní som narazila ako prvé na Združenie občanov Slovenska postihnutých epilepsiou – AURA, ktoré bolo založené v období po rozdelení ČSSR ako mimovoľná organizácia, zároveň založila deň pre epilepsiu „Plameň nádeje“, ktorým je prvý jarný deň 21. Marec.⁸ Na ich webových stránkach sa nachádza archív vydaných čísel časopisu AURA, ktoré som si stiahla a naštudovala, čítala som rôzne príbehy, fakty.

Ďalším krokom v postupe prípravy sa posúvam ku kresbe, navrhovaniu (príloha č. 1), robila som skúšky s rôznymi materiálmi a viacerými kombináciami tvarov, premýšľala som nad niečím pohyblivým, svetelným, no stále som mala pocit, že je to príliš odpudzujúce a zložité, práve preto som zvolila len pocit brnenia ako je aj samostatný epileptický záchvat. Pokračovala som v hľadaní motorčeka v dobrej veľkosti na jednoduchšie uchytenie do šperku. Materiál, presnejšie hmotu polyuretán, ktorý som použila aj vo svojej poslednej práci, som zvolila vďaka jeho dobrým vlastnostiam. Je ľahký a pevný a v kombinácii s motorčekom vyvoláva v človeku príjemný, no možno pre niekoho i nepríjemný, zážitok a pocit.

⁸ společnost-e. [online]. [cit. 30. 3. 2014]. <<http://www.spolecnost-e.cz/tiskoviny/mesicnik-aura/>>

5. PROCES TVORBY

V celkovom navrhovaní myšlienky, ktorú som sa snažila vložiť do priestoru, som sa zamerala na zdroj celkového vzniku, a to nervovú sústavu v ľudskom tele, kde je prepojený systém, ktorý by sme mohli rozdeliť na dve základne časti – centrálnu a periférnu nervovú sústavu.⁹ Z hľadiska epilepsie sa jedná o centrálny nervový systém, ktorý tvorí mozog a miecha, a je riadiacim centrom ľudského organizmu. Práve v tejto oblasti som hľadala inšpiráciu tvarov, ktorými by som na prvý pohľad neodplašila ale príjemne privítala oko diváka. Hľadala som na povrchu mozgu, ktorý tvorí šedá hmota a obsahuje telá nervových buniek. Za vznik epileptických záchvatov sú zodpovedné nervové bunky povrchu mozgu, teda bunky šedej hmoty.

Skúšala som rôzne variácie tvarov pôsobiacich na pohľad ako bunky. Tvary, ktoré by zaujali laickú verejnosť hneď pohľadom. Po ďalšom získavaní informácii som si uvedomila, že dozvedieť sa aj tak nestačí, preto som tvorbu posunula, aby sa k nej mohli priblížiť pocitom, zážitkom. Išlo mi v tvorbe šperkov o priblíženie sa k epileptickému záchvatu, šperk ktorý by vyvolal pocit brnenia. Divák sa v mojej bakalárskej práci stáva jej súčasťou. Farbu som zvolila šedú ako základnú, ktorá je súčasťou mozgu a buniek v kombinácii s bielou.

⁹Zivotsepilepsiou. [online]. [cit. 30. 3. 2014]. <<http://www.zivotsepilepsiou.sk/stranka-1-ludsky-mozog.html>>

6. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Proces tvorby je pomerne ľahký a zároveň zdĺhavý. Práca s polyuretánom znamená v prvom rade dôkladné opracovávanie, čím zároveň získava lepšiu tvrdosť.

postup práce:

- navrhovanie tvarov, predkreslenie na materiál
- vŕtanie
- rezanie a pilovanie
- šmirgľovanie
- tmelenie
- farbenie a lakovanie
- zasadenie motorčeka

6.1 Vrtání

Prvým krokom vo výrobe bakalárskej práce je vŕtanie nepriechodných slepých dier do polyuretánu, kvôli presnému zasadeniu vibrovacieho strojčeka do tvaru. V prvom rade je potrebné vypíliť kváder do polyuretánu, následne pokračuje nakreslenie tvaru pripraveného na vŕtanie, opracovanie. Vypílenie materiálu na konci tvaru kde narýsujem stred a následne v danom mieste pokračuje vŕtanie. Skrutkovým vrtákom (príloha č. 3 a 4), o rozmere hss - g 10,5 mm vŕtam do hĺbky približne 40 mm.

6.2 Řezání a pilování

V mojom postupe ako druhý bod pokračuje rezanie, ktoré bolo ako jediná možnosť pri ručnej práci s polyuretánom. Rezanie je delenie materiálu odoberaním triesok, v mojom prípade pílovým listom. Na prácu som používala pílový list s hrubým ozubením, kvôli dobrej mäkkosti materiálu. Celú bakalársku prácu som píliła ručne lupienkovou pílkou (príloha č. 5), kvôli dobrej presnosti. Vyrezávanie

daných tvarov malo síce malú telesnú námahu, ale popritom bol dôležitý výborný postreh, trpezlivosť.

Po rezaní nasleduje ručné pilovanie materiálu. Odstraňovanie prebytočného materiálu (príloha č. 2 a 4), dosahovanie požadovaného rozmeru, tvaru. Používala som dva druhy ručných pilníkov, polkruhový pilník s krížovými, jednoduchými zubami.

6.3 Smirkování

Typická operácia nie len pri výrobe zlatých a strieborných šperkov, ale aj pri práci s polyuretánom. Vykonávala som ručné brúsenie prostredníctvom brúsiacich materiálov (príloha č. 6). Ako prvý som používala materiál s veľkosťou brúsiacich zŕn 450 pre rýchlejšie opracovanie, následne zrnitosť 1200 pre dôkladné vyhladenie materiálu a pre lepšiu prácu pri ďalšom postupe.

6.4 Tmelení, barvení

Po obrúsení šperku pokračujem v tmelení pomocou spreja (príloha č. 7), čím vytváram hladší povrch materiálu. Následne tmel nastriekam jemne tmavou farbou. Vďaka tomu je dobrá viditeľnosť nerovností a ďalej obrusujem za mokra zrnitosťou 1200. To opakujem niekoľkokrát za sebou (príloha č. 8). Pri dokonale hladkom povrchu je šperk pripravený na farbenie základnou šedou a bielou farbou, na konci je zalakovaný priesvitným matným sprejom (príloha č. 10).

6.5 Motorek

Úplne posledným krokom v práci je zasadenie motorčeka do šperku, ktorý je taktiež farbený kombináciou šedej a bielej farby (príloha č. 9). Trvanlivosť každého šperku v sade je maximálne 40 min.

7. POPIS DÍLA

Inšpirácia je všetko okolo mňa, všetko možné okolo na svete. Je potrebné vnímať podnety okolo a dávať ich do nových, aj nečakaných súvislostí.

Vyrobila som sériu šperkov na telo pod názvom „Epi“, ktorý je odvodený od choroby epilepsie, dosť citlivá téma. Trpela ňou moja najbližšia osoba v živote a aj väčšina populácie na svete.

Strach okolia je príčinou diskriminácie omnoho častejšie, ako samotný hendikep, ktorým ľudia s epilepsiou trpia. V šperkoch sa snažím, vyrovnať zážitkom zo života. Bojovať výrobkom k odstráneniu hanblivosti za diagnózu epilepsie, zároveň proti znevýhodneniu a poukázať na ľudí trpiacich epilepsiou, ktorú sa snažím dostať informatívne do podvedomia laickej verejnosti, šperk a komunikácia.

Séria pozostáva z desiatich hmatiek na telo vyrobených z polyuretánu (príloha č. 11). Tvorené sú v dvoch veľkostiach podľa rozličnosti epileptického záchvatu. Spodná časť každého tvaru je rovnaká, zaoblená a plná. Vrchná časť sa v siedmich tvaroch postupne rozčleňuje, dva alebo viac článkov. Inšpirácia celkového tvaru vychádza z nervovej sústavy v spojitosti s rastom a prírodou. Tak sa do ich podoby premietlo organické tvarovanie. Hľadanie harmónie, prahunie po vnútornom súlade, čistote, pokoji a večnosti. Šperky kombinujú organické tvary v minimalizme. Celá séria šperkov je tvorená v elegantnej šedej farbe, ktorá vyjadruje rýchly životný štýl a choroby „bunky šedej hmoty“. Spojená je v kombinácii s bielou farbou, vnáša do šperkov nádej, čistotu.

Dominantou celej série hmatiek, po zapnutí motorčeka, zabudovaného v tvare vyvolá pocit, zážitok, komunikáciu a zvuk brnenia, ktorý je obmedzený a má trvácnosť štyridsať minút. Nositeľ pri styku so šperkom, kde sa stáva jeho súčasťou, prežíva pocit a zážitok brnenia, chvenia. Štyridsať minútové brnenie, ktoré je možné ovládať zapnutím, vypnutím, je zážitkom na každého inak pôsobiaci.

8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Použila som nevšedný materiál, ktorý som povýšila do šperku. Polyuretánová pena je makromolekulárny materiál prevažne na organickej báze. Polyuretánové produkty majú veľa spôsobov použitia. Vyše trištvrte celosvetovej spotreby polyuretánových produktov je vo forme pien. Tvrdé a mäkké typy polyuretánových pien pokrývajú približne rovnaký podiel na trhu.¹⁰ V oboch prípadoch je pena obvykle používaná s inými materiálmi: mäkké pevné hmoty nájdeme v oblasti reklamy, pri čalúnení nábytku, v oblasti športu (podrážky topánok), interiérov, automobilov. Tvrdé pevné hmoty nachádzajú svoje uplatnenie ako výplne automobilových nadstavieb, panelov, rôznych produktov, ale tiež v modelárstve.

Práca s týmto materiálom je pre mňa v mojom obore veľmi príjemná, aj keď časovo to pri väčších tvaroch trvá oveľa dlhšie. Najdôležitejšia je aj tak trpezlivosť a precíznosť, no vždy výsledná práca vyzerá na prvý pohľad ako plast ťažký hmotnosťou, dotykom je to veľmi ľahký materiál a práve v šperku je dobre voliť tento materiál na monumentálne šperky.

¹⁰ puren. [online]. [cit. 6. 4. 2014]. <<http://www.puren.cz/pdf/co-je-pur.pdf>>

9. SILNÉ STRÁNKY

Najsilnejšou stránkou mojej práce je vlastná skúsenosť s celkovou myšlienkou, ktorá vychádza z môjho vnútra. Keďže som sa s touto chorobou stretávala u blízkeho človeka už od mala, uvedomovala som si, že ja ľuďom s touto chorobou nemôžem nijak pomôcť a ani ich nechcem takzvané „hádzat“ do jedného vreca“. Jediné čo naozaj môžem, tak to len dať vedieť viac laickej verejnosti o tejto chorobe. Už len samotné poukázanie na epilepsiu beriem ako správny krok dopredu, pretože strach okolia je príčinou diskriminácie omnoho častejšie, ako samotný hendikep, ktorým ľudia s epilepsiou trpia.

Voľba materiálu zapadá taktiež do silnej stránky tejto práce. Dominantou série šperkov je kombinácia motorčeka a polyuretánu. Umožnila v šperkoch v komunikácii s človekom zaznamenať pocit, brnenie, vďaka jeho hmotnosti.

10. SLABÉ STRÁNKY

Je veľmi ťažké spiatočne hodnotiť svoju tvorbu. S odstupom času na nej nachádzam veľa nedostatkov. Určite by som rada pracovala z väčším množstvom tvarov, poprípade ešte viac monumentálnejšie šperky, napríklad aj v inej farebnej kombinácii. Materiál polyuretán ako bol opomenutý v silných stránkach, tak má aj svoje nedostatky. Voľba tohto materiálu v šperku na telo vôbec neprekáža, nereálna je výroba prsteňov a menších šperkov. Materiál je krehký. Musím uznať, že vybraná téma vôbec nie je jednoduchá. U spracovávaní takejto úlohy je dôležitý čas, štúdie. Myslím si, že ide o začiatok, s ktorým sa dá ďalej pracovať.

11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. THALES MILESIUS, ed., ANAXIMANDROS Z MILÉTU, ed. a HÉRAKLEITOS Z EFESU, ed. Snář: egyptsko-persko-chaldejský obrázkový a nejnovější světový snář: tajemství čísel, planetář, planetoskop, obrázkový snář. 1. vyd. Praha: S & M, 1990. 206 s. ISBN 80-900096-0-3.

b) Internetové zdroje

1. darkness6 [online]. [cit. 23. 3. 2014]. <<http://darkness6.blog.cz/0605/p-vod-amuletov>>
2. Lukušová, Lucia. Nový Čas pre Ženy [online]. [cit. 23. 3. 2014]. <<http://casprezeny.azet.sk/clanok/96322/sila-amuletov-vyberte-si-toho-spravneho-ochrancu.html>>
3. wikipedia.org, Epilepsia [online]. [cit. 23. 3. 2014]. <<http://sk.wikipedia.org/wiki/Epilepsia>>
4. wikipedia.org, Epilepsia [online]. [cit. 23. 3. 2014]. <<http://sk.wikipedia.org/wiki/Epilepsia>>
5. epiklub. [online]. [cit. 23. 3. 2014]. <<http://www.epiklub.sk/stranka-53-prva-pomoc-pri-epileptickom-zachvate.html>>
6. epiklub. [online]. [cit. 30. 3. 2014]. <<http://www.epiklub.sk/stranka-47-myty-a-fakty-o-epilepsii.html>>

7. spolecnost-e. [online]. [cit. 30. 3. 2014].
<<http://www.spolecnost-e.cz/tiskoviny/mesicnik-aura/>>
8. wikipedia. [online]. [cit. 30. 3. 2014]. <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Polyuretan>>
9. Zivotsepilepsiou. [online]. [cit. 30. 3. 2014].
<<http://www.zivotsepilepsiou.sk/stranka-1-ludsky-mozog.html>>
10. puren. [online]. [cit. 6. 4. 2014].
<<http://www.puren.cz/pdf/co-je-pur.pdf>>

11. RESUMÉ

Inspiration is everything around me, everything possible round me in the world. It is necessary to perceive the inputs round us and place them in new and unexpected relations.

I made a series of jewels for a body called “Epi” derived from the epilepsy disease, which is quite a sensitive issue. My closest person in my life as well as majority of the world population suffered from it.

Fear of the surroundings leads to more frequent discrimination than the handicap itself, which people diagnosed with epilepsy suffer. I strive to cope with the experience from life through the jewels, to use the product in fight for elimination of shyness due to epilepsy diagnosis and concurrently in fight against disadvantage and to point out people suffering from epilepsy which I try to promote from information point of view among the amateur public, jewel and communication.

The series consists of ten jewels for a body made from polyurethane. They are produced in two sizes according to the different characteristics of the epileptic fit. The bottom part of every shape is identical, round and full. The upper part is divided in seven shapes gradually into two or more items. The inspiration of the entire form stems from the nervous system in relation to growth and nature. In this way the organic shaping was reflected in their form. Search for harmony, hunger for internal harmony, purity, peace, and eternity. Jewels combine organic shapes in minimalism. The entire series of jewels is formed in elegant grey colour expressing fast living style and diseases of the “grey mass cells”. It is related in combination with the white colour, it integrates hope and purity in jewels.

The entire series of jewels are after switching on engine embedded in the shape is dominated by evoking the feeling, experience, communication, and sound

of tingling, which is limited to forty minutes. The user of the jewel which becomes his part experiences the feeling and experience of tingling and trembling. Forty-minute tingling which can be controlled by switching on and off is the experience with different impact on individual persons.

12. SEZNAM PŘÍLOH

Príloha 1

Skice

Príloha 2

Postup opracovávanía

Príloha 3

Vítanie do materiálu

Príloha 4

Vítanie a opracovávanie

Príloha 5

Rezanie lupienkovou pílkou

Príloha 6

Šmirgľovanie

Príloha 7

Tmelenie v striekacom boxe

Príloha 8

Tmelenie tvarov, šmirgľom pod vodou

Príloha 9

Motorček a následné farbenie v striekacom boxe

Príloha 10

Sušenie po predchádzajúcom striekaní šedou a bielou

Príloha 11

Séria šperkov „EPI“ na telo

Príloha 12

Šperk zo série, telo

Príloha13

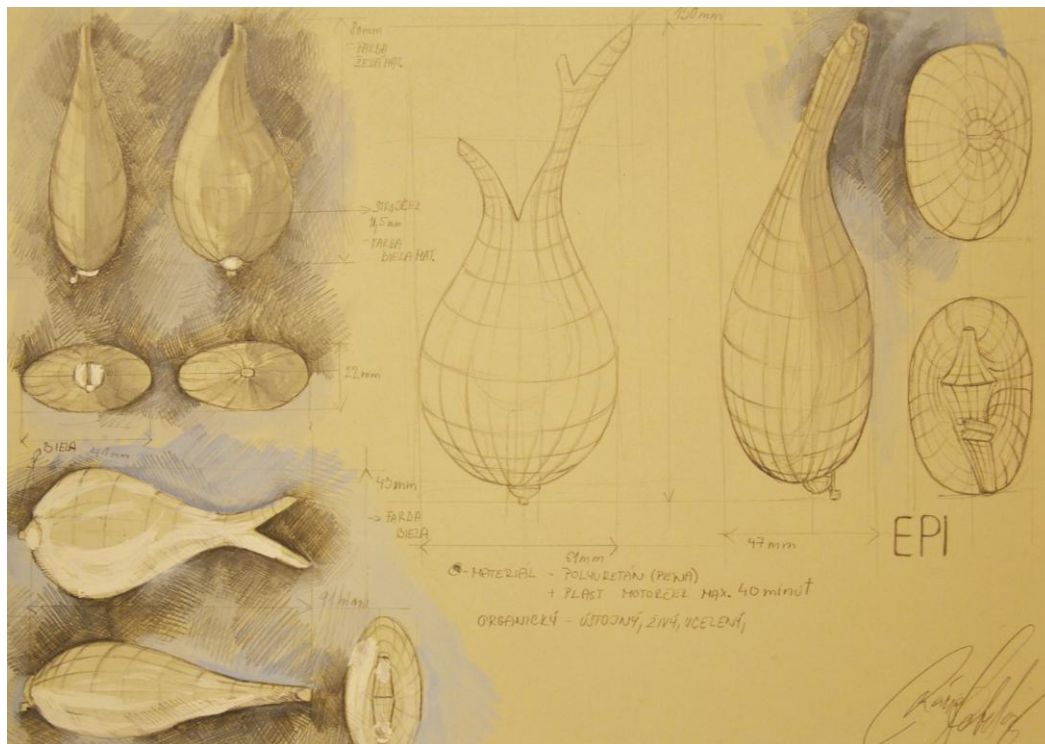
Fotografie hmatiek zo série „epi“ na tele

Príloha 14

CD-ROM

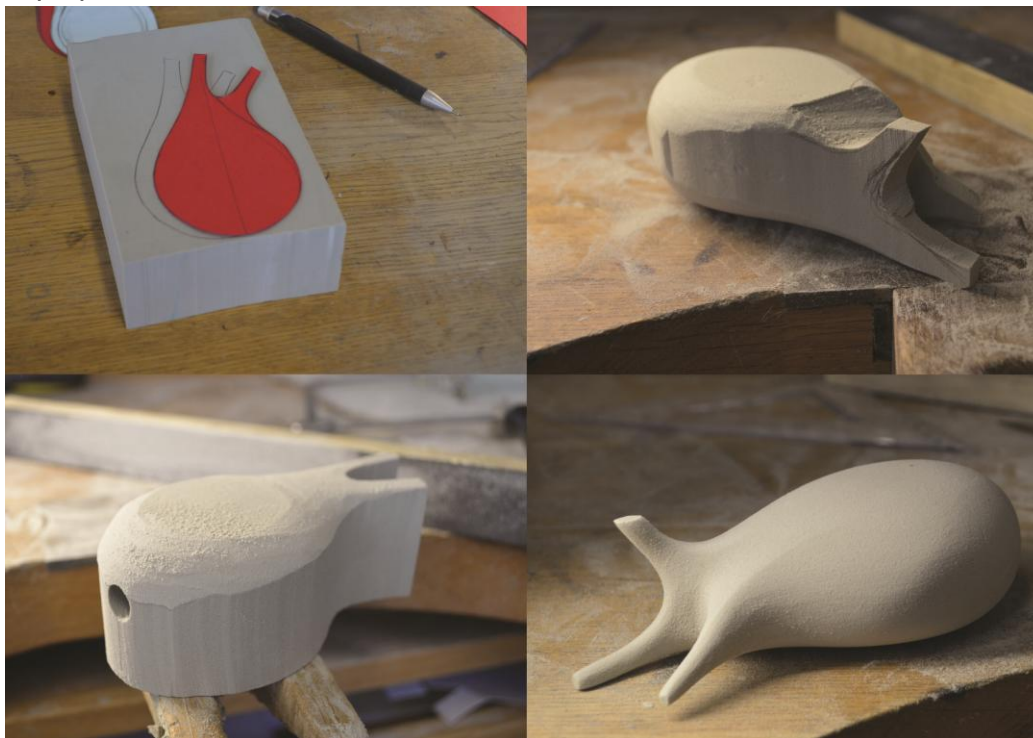
Príloha 1

Skice¹¹

Príloha 2

Postup opracovávaní¹²

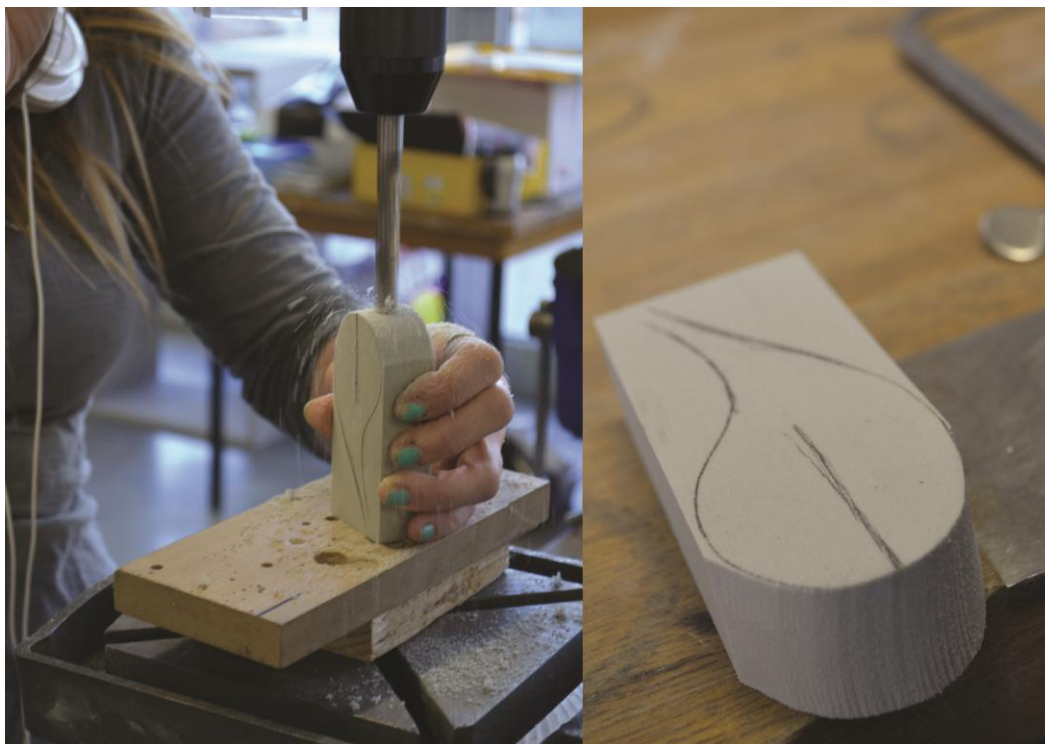

¹¹ Foto- Mária Kobelová

¹² Foto- Mária Kobelová

Príloha 3

Vŕtanie do materiálu¹³

Príloha 4

Vŕtanie a opracovávanie¹⁴

¹³ Foto- Silvia Dolníková, Mária Kobelová

¹⁴ Foto- Silvia Dolníková

Príloha 5

Rezanie lupienkovou pílkou¹⁵

Príloha 6

Šmirgľovanie¹⁶

¹⁵ Foto- Silvia Dolníková

¹⁶ Foto- Silvia Dolníková

Príloha 7

Tmelenie v striekacom boxe¹⁷

Príloha 8

Tmelenie tvarov, šmirgľom pod vodou¹⁸

¹⁷ Foto- Silvia Dolníková

¹⁸ Foto- Adéla Slížková

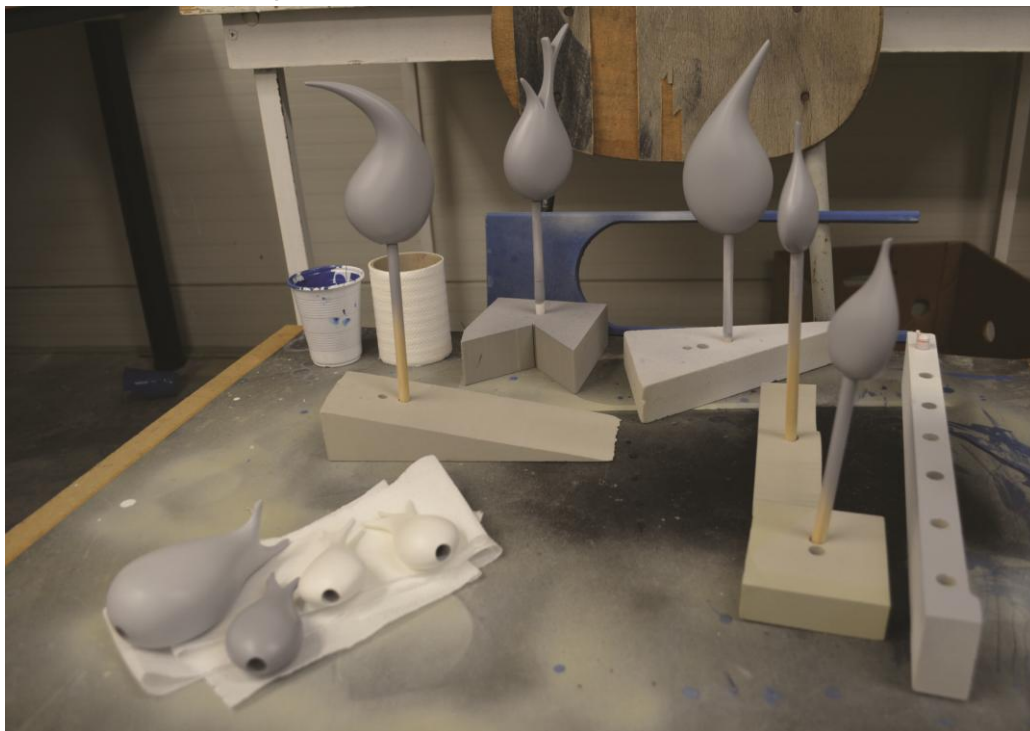
Príloha 9

Motorček a následné farbenie v striekacom boxe¹⁹

Príloha 10

Sušenie po predchádzajúcom striekaní šedou a bielou²⁰

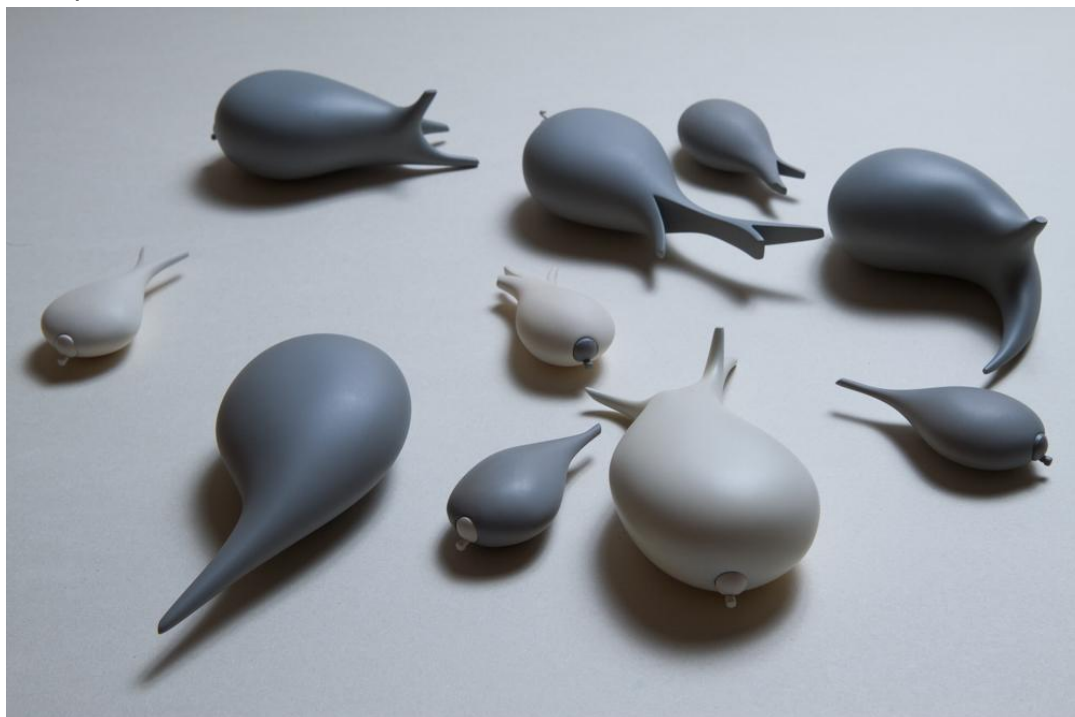

¹⁹ Foto- Mária Kobelová

²⁰ Foto- Mária Kobelová

Príloha 11

Séria šperkov „EPI“ na telo²¹

Príloha 12

Šperk zo série, telo²²

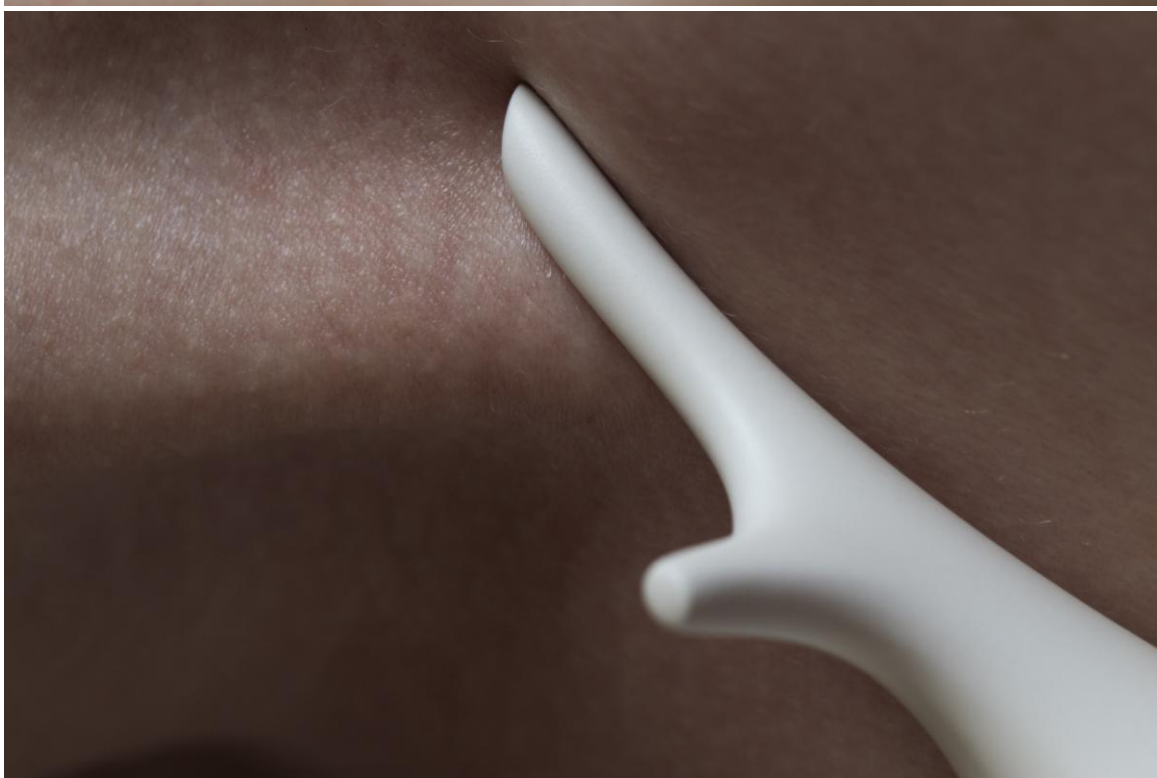

²¹ Foto- Ondra Veselý

²² Foto- Ondra Veselý

Príloha 13

Fotografie hmatiek zo série „epi“ na tele²³

²³ Foto- Ondra Veselý

